

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра сценічного мистецтва і хореографії



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У
СЕРЕДНІЙ ТА ВИЩІЙ ШКОЛІ**

Другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю В6 Перформативні мистецтва
спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Освітня кваліфікація: магістр перформативного мистецтва
(сценічне мистецтво)
Форма здобуття освіти – денна

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 08 від «03» вересня 2025 р.

м. Івано-Франківськ - 2025

Розробник:

Карпаш Оксана Мирославівна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри сценічного мистецтва і хореографії навчально-наукового інституту мистецтв.

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 8 від «3» вересня 2025р.

Завідувач кафедри:



Надія

КУКУРУЗА

Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика викладання фахових дисциплін у середній та вищій школі
Рівень вищої освіти	Магістр
Викладач (-і)	Карпаш Оксана Мирославівна
Контактний телефон викладача	+380680504803
E-mail викладача	oksana.karpash@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	90 год., 3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться згідно графіку, у т.ч. шляхом листування через електронну пошту та в індивідуальній формі онлайн
Анотація до курсу	
<p>Запропонований курс «Методика викладання фахових дисциплін у середній та вищій школі» побудований відповідно до програми навчальної дисципліни для студентів магістратури спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво. Враховано найактуальніші проблеми сучасної вищої школи: переорієнтація основних позицій професійної підготовки на те, щоб студент був у центрі навчально-педагогічного процесу, бачив альтернативу вибору, планував дії у навчанні, оволодівав процесом майбутнього пошуку, формував гуманну сутність майбутнього освітянина.</p> <p>Одним з найважливіших аспектів, висвітлених у матеріалах даного курсу, є організація супроводу студентів у педагогічному закладі вищої освіти на вивчення індивідуальних здібностей майбутніх педагогів та акторів і можливостей їх урахування у навчально-виховному процесі. Майбутній фахівець театральної освіти розглядається як суб'єкт діяльності, як носій ініціативи, здібний до самопізнання та самовиховання.</p>	
Мета та цілі курсу	
<p>Метою вивчення дисципліни є пізнання методологічного підґрунтя і наукових підходів до визначення основних категорій, об'єкта, предмета й завдань акторської педагогіки; усвідомлення пріоритетних тенденцій розвитку сучасної театральної освіти, її зв'язків з іншими дисциплінами, а також оволодіння принципами та методами викладання акторських дисциплін у вищій школі як запоруки творчого застосування отриманих знань у професійній діяльності викладача-актора.</p> <p>Завдання дисципліни полягають у:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоретичному осмисленні історичного досвіду формування системи театральної освіти в Україні та світі; • ознайомленні з найпродуктивнішими методиками викладання акторської майстерності, сценічної мови, сценічного руху, історії театру та режисури; • навиків тлумачити дидактичні принципи цілісного акторсько-педагогічного процесу, а також виявляти резерви акторської педагогіки на індивідуальних і колективних заняттях; • здатності застосовувати методи творчої взаємодії викладача й студента у процесі навчання акторського мистецтва; • навиків розробляти програми професійно-педагогічного самовдосконалення викладача акторських дисциплін закладу вищої освіти. 	

Компетентності

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій

ЗК 14. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)

К20. Здатність до розуміння та комплексного оцінювання фундаментальних засад культурно-мистецьких процесів.

К24. Здатність брати участь у громадських дискусіях, пов'язаних з питаннями історії сценічного мистецтва, його актуального стану та тенденцій його розвитку.

К26. Здатність до спілкування в діалоговому режимі з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю в галузі сценічного мистецтва та виробництва, до взаємодії із представниками інших творчих професій в т.ч. і на міжнародному рівні.

Програмні результати навчання

ПР01. Володіти культурою мислення, здатністю до узагальнення, аналізу і синтезу в професійній діяльності.

ПР04. Вміти вільно вести іноземними мовами бесіду-діалог за фахом; перекладати фахові тексти без словника.

ПР05. Вміти здійснювати пошук інформації в мережі Інтернет, вільно застосовувати можливості інформаційних технологій у професійній діяльності.

ПР10. Вміти застосовувати й удосконалювати навички міжособистісної взаємодії.

ПР17. Знати історію відповідної галузі світового й українського сценічного мистецтва, особливості організації сценічної справи у межах різних історичних (культурних) епох.

ПР18. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрями) у розвитку музики, літератури, образотворчого мистецтва, кіно; історичні та сучасні факти про життя і творчість видатних особистостей у сфері мистецтва.

ПР19. Вміти оцінювати досягнення художньої культури в історичному контексті, здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва.

ПР20. Вміти орієнтуватися у напрямках та концепціях сучасного художнього життя, у розвитку сценічного мистецтва, осмислювати тенденції сучасних культурно-мистецьких процесів.

ПР25. Брати участь у розробці й реалізації просвітницьких проєктів, спрямованих на популяризацію історичних досягнень українського й світового сценічного мистецтва, пропагувати високохудожні витвори сучасного мистецтва.

Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі» студент буде вміти:

- Застосовувати методи та прийоми викладання акторських дисциплін у навчальному процесі ЗВО.

- Планувати, організовувати та проводити навчальні заняття (лекції, практичні, індивідуальні, залікові та творчі покази) з фахових дисциплін.

- Розробляти навчально-методичне забезпечення (програми, конспекти занять, завдання, критерії оцінювання).

- Оцінювати рівень професійної підготовки студента-актора відповідно до

визначених критеріїв і показників виконавської майстерності.

- Аналізувати результати творчої діяльності студентів, здійснювати педагогічний супровід їхнього професійного зростання.
- Використовувати сучасні педагогічні технології та ІКТ у процесі викладання акторських дисциплін.
- Застосовувати принципи творчої взаємодії, партнерства і довіри у навчально-виховному процесі.
- Розвивати акторську уяву, сценічне мислення й творчу індивідуальність студентів.
- Організовувати самостійну роботу студентів та сприяти їхньому професійному саморозвитку.
- Здійснювати професійно-педагогічну рефлексію та самовдосконалення викладача акторських дисциплін.

Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60
	90

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I	В6 Перформативні мистецтва	V	Вибірковий

Тематика курсу

ТЕМА	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Сам.роб.
Змістовний модуль 1.			
Тема 1. Структурно-змістові характеристики курсу «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі»	2		
Тема 2. Теоретико-методологічні засади викладання фахових дисциплін у системі вищої освіти	2		5
Тема 3. Лекція як форма організації освітнього процесу у вищій школі	2		
Тема 4. Типологія лекцій та методика їх проектування і реалізації	2		5
Тема 5. Семінарське заняття як дидактична форма навчання у вищій школі	2		
Змістовний модуль 2.			
Тема 6. Методика підготовки та проведення семінарських занять у фаховій підготовці		2	5

Тема 7. Індивідуальні заняття у системі професійної підготовки: теоретичні засади		2	5
Тема 8. Методика організації та проведення індивідуальних занять у мистецькій освіті		2	
Змістовний модуль 3.			
Тема 9. Педагогічно-асистентська практика як складова професійного становлення майбутнього викладача		2	5
Тема 10. Викладач закладу вищої освіти як суб'єкт освітнього процесу: професійні компетентності та функції		2	5
Тема 11. Методичні засади роботи викладача ЗВО над репертуаром у фаховій підготовці		2	5
Змістовний модуль 4.			
Тема 12. Теоретичні та практичні аспекти інтерпретації художнього образу в акторській діяльності		2	5
Тема 13. Професійне становлення актора у системі вищої театральної освіти: етапи та закономірності		2	10
Тема 14. Методика оцінювання професійно-творчих досягнень студентів акторських спеціальностей		4	10
	Всього за курсом:	10	20
			60
Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	<p>Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника і Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів https://cnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.docx.pdf.</p> <p>Оцінювання курсу здійснюється з урахуванням усіх видів навчальної роботи за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ECTS.</p> <p>Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <p>Оцінка для заліку</p> <p>90 – 100 А відмінно зараховано</p> <p>80 – 89 В добре зараховано</p> <p>70 – 79 С добре зараховано</p> <p>60 – 69 D задовільно зараховано</p>		

	<p>50 – 59 E задовільно зараховано 26 – 49 FX незадовільно не зараховано з можливістю повторного складання 0-25 F незадовільно не зараховано з обов'язковим повторним курсом Лекція – 20 балів Практичне заняття – 20 балів Самостійна робота – 6 балів Індивідуальні заняття – 4 балів Іспит – 50 балів Підсумкова оцінка – 100 балів</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	До складання іспиту допускаються студенти, які за результатом змістового модуля набрали не менше як 25 балів.
Самостійна робота	Теоретичний матеріал, письмові завдання, тестові завдання.
Вимоги до самостійної роботи	Для самостійної роботи студентів пропонуємо опрацювання додаткової літератури з питань курсу.

Політика курсу

Курс «Методика викладання фахових дисциплін у середній і вищій школі» спрямований на формування у студентів знань, умінь та навичок, необхідних для професійного викладання фахових дисциплін у середніх і вищих закладах освіти, з особливою увагою до методологічних основ, педагогічних принципів, дидактичних підходів та розвитку творчого й аналітичного мислення.

Програма дисципліни інтегрує знання з міждисциплінарних курсів і сприяє підготовці майбутніх викладачів до планування, організації та проведення навчального процесу, оцінювання навчальних досягнень учнів і студентів, застосування сучасних педагогічних технологій та методів продуктивної взаємодії у навчанні.

Зміст дисципліни охоплює теоретичні й практичні аспекти викладання фахових дисциплін у середній та вищій школі, передбачає 90 годин (з них 30 годин практичних занять і 60 годин самостійної роботи) та надає 3 кредити ECTS.

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Теорія і практика сучасних напрямів світового театру» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності В6 Перформативні мистецтва, спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво. Завдання курсу передбачають підготовку майбутнього фахівця за спеціальністю В6 Перформативні мистецтва спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво, тому невід'ємно пов'язані з іншими дисциплінами, що передбачені навчальним планом: дисципліни «Акторська майстерність та основи режисури» «Мистецтво художнього слова», «Педагогіка вищої школи», «Теорія і практика сучасних напрямів світового театру», «Методика викладання фахових дисциплін у середній та вищій школі», «Сучасні інформаційні технології», «Менеджмент в соціокультурній діяльності».

Курс «Теорія і практика сучасних напрямів світового театру» спрямований на формування у студентів системного розуміння сучасних театральних практик та напрямів у глобальному культурному контексті. Дисципліна передбачає всебічне вивчення історичних передумов розвитку театру ХХ–ХХІ століть, його еволюції, актуальних тенденцій та ролі сучасного театру у формуванні мистецьких стратегій, культурної комунікації та професійної мобільності митців.

Програма курсу охоплює теоретичні та практичні аспекти дослідження сучасних театральних напрямів, аналіз їх типології, художніх концепцій, жанрово-стильових особливостей і соціокультурних функцій. Особлива увага приділяється сучасним національним і міжнародним театральним практикам, їхньому впливу на розвиток

сценічного мистецтва, інтеграцію культурних традицій, міждисциплінарним експериментам та формуванню професійних компетенцій митців.

Вивчення дисципліни сприяє розвитку аналітичного мислення, здатності до культурологічного та мистецтвознавчого аналізу, а також формуванню у студентів цілісного бачення сучасних театральних процесів, тенденцій розвитку світового театру та їх взаємодії з аудиторією й культурним середовищем.

Підсумкове оцінювання здійснюється у формі заліку, що визначається результатами поточного контролю під час практичних та семінарських занять, виконанням індивідуальних завдань (рефератів, аналітичних есе), а також застосуванням набутих знань і вмінь. Залік може включати усне опитування або перевірку знань, що відображає ступінь засвоєння студентами навчального матеріалу та практичних компетентностей у сфері сучасного світового театру.

Академічна доброчесність. Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО: Положенні про запобіганні академічному плагіату (нова редакція) у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника 34-05 Положення про запобіганні академічному плагіату, метою якого є запобіганні та виявлення плагіату в наукових, навчальних, науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування в Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності 34-03 ПОЛОЖЕННЯ про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи; Кодексі честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція) Нова редакція Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади та введені у дію Наказом ректора № 529 від 27.09.2022 р. «Про внесення змін і доповнень до діючих положень університету» Наказом ректора № 530 від 27.09.2022 р. «Про введення в дію нової редакції Кодексу честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Відвідування занять. Відвідування занять є важливим складником освітнього процесу. Очікується, що всі здобувачі освіти відвідають аудиторні заняття курсу. Пропуски занять здійснюються у вигляді відпрацювання (здачі) практичних занять та опрацювання теоретичного матеріалу, стосовного тематики курсу – у формі індивідуальних самостійних робіт.

Неформальна освіта. Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Рекомендовані платформи: Платформи для вдосконалення навичок і саморозвитку | Міністерство освіти і науки України.

Рекомендована література

1. Автомонов П.П. Дидактика вищої школи: Підручник. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2008. 36 с.
2. Барнич М. Майстерність актора: техніка "обману". Київ : Видавництво «Культура і мистецтво», 2016. 208 с.
3. Белявіна Н. Д. Методика та методологія викладання фахових мистецьких дисциплін.

Київ : НАКККіМ, 2015. 216 с.

4. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для майбутніх аспірантів магістратури. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
5. Гончаренко С. У. Педагогічні закони, закономірності, принципи. Сучасне тлумачення. Рівне : Волинські обереги, 2012. 192 с.
6. Інформаційно-культурологічна та мистецька освіта (консенсус, партнерство, стандарти) в контексті Болонського процесу. Матеріали наук.-практ. конф. Харк. держ. акад. культури / під ред. проф. В. М. Шейка, проф. М. В. Дяченка, канд. пед. наук С. В. Сищенко. Харків, 2005. 236 с.
7. Коробов Є.Т. Професійна педагогіка. Сутність процесу розуміння навчальної інформації. Ч. I, II: Навчальний посібник. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2007. 52 с.
8. Нарожна Н. І. Методика викладання фахових дисциплін : практикум. Київ : Вид-во Ліра-К, 2017. 151 с.
9. Ніколаєва Л.М. Основи науково-дослідницької роботи: навч. посібник. Львів : Сполом, 2003. 172 с.
10. Радзівіл Т. А. Методика викладання фахових дисциплін. Львів : Видавництво ЛНУ, 2017. 152 с.
11. Стадніченко Н. В. Формування готовності майбутнього актора до професійного спілкування в процесі репетицій вистави. Київ : Вид-во КНУКіМ, 2019. 164 с.
12. Левит О. Основи акторської майстерності. Харків : Вид-во ХДАТМ, 2018. 176 с.
13. Олексюк О. М., Бондаренко Л. А. Методика викладання музичних дисциплін у вищій школі : навч. посіб. Київ : Київський у-т ім. Б. Грінченка, 2018. 112 с.
14. Погребняк Г. Авторський кінематограф в культурному просторі другої половини ХХ століття. Київ : Інститут кіно, 2015. 236 с.
15. Щербіна І. В. Методика розробки програми дисциплін мистецької спеціалізації при рейтинговому оцінюванні успішності студентів: доповідь. Інформаційно-культурологічна та мистецька освіта (консенсус, партнерство, стандарти) в контексті Болонського процесу: Матеріали наук.-практ. конф. Харк. держ. акад. культури: Під ред. проф. В.М. Шейка, проф. М.В. Дяченка, канд. пед. наук С. В. Сищенко. Харків, 2005. С. 161-162.

Викладач: Карпаш Оксана, доцент